

22.2.2021

VN/4646/2021

VN/4646/2021-OKM-1

Kirje etsivään nuorisotyöhön liittyvistä muutoksista vuonna 2021

Etsivän nuorisotyön tavoitteet ja lähtökohdat määritellään nuorisolaissa (1285/2016). Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisten palvelujen ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuun, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille.

Etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Vaikka etsivään nuorisotyöhön ei saataisi valtionavustusta, on tehtävässä kuitenkin noudatettava nuorisolain etsivää nuorisotyötä koskevia säännöksiä. Jos tämä ei ole mahdollista, tehtävän nimikkeeksi voi valita etsivän nuorisotyöntekijän sijasta esimerkiksi erityisnuorisotyöntekijä -nimikkeen.

Etsivän nuorisotyön toimintaympäristöt

Etsivä nuorisotyö ei ole sidottu tiettyyn paikkaan. Etsivää nuorisotyötä tehdään erilaisissa nuorten ympäristöissä joustavasti sen mukaan, missä nuori voidaan tavoittaa ja auttaa tarvitsemiinsa palveluihin tai muun tuen piiriin. Tällaisia nuorten ympäristöjä ovat erilaiset sisä- ja ulkotilat, sähköiset ympäristöt ja nuorten käyttämät sähköiset alustat. Etsivä nuorisotyö voi tehdä nuorisotilalla etsivää nuorisotyötä, esimerkiksi järjestää etsivän nuorisotyön ryhmiä osana nuorisotalotoimintaa. Etsivä nuorisotyöntekijä ei tee nuorisotilatyötä.

Etsivän nuorisotyön sijoittuminen kunnan hallintorakenteessa

Kunta vastaa oman toimintansa organisoinnista ja päättää itsenäisesti missä hallintokunnassa kutakin toimintaa järjestetään. Etsivä nuorisotyö on kuitenkin nuorisolaissa määriteltyä toimintaa ja nuorisotyötä. Monialaisessa työssä etsivä nuorisotyö toimii aina omassa tehtävässään ja tekee yhteistyötä muiden ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa nuorten eduksi.

Etsivä nuorisotyöntekijä toimii toimitilasta riippumatta nuorisotyön ammattilaisena ja hänellä tulee olla mahdollisuus liikkua joustavasti erilaisissa nuorten ympäristöissä. Etsivä nuorisotyöntekijä ei tee lakisäätteisiä suunnitelmia tai viranomaisen lakisäätteisiä tehtäviä, esimerkiksi työllistymissuunnitelmia, kuntakokeiluun liittyviä aktivointisuunnitelmia tai lausuntoja eikä valvo oppivelvollisuuden suorittamista. Etsivä nuorisotyöntekijä voi kuitenkin olla mukana tukemassa nuorta suunnitelmia tehtäessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt 6.10.2020 linjauksen työllisyyden kuntakokeilujen osalta: Opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa valtionavustuksella etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa ja niiden tehtävät määritellään nuorisolaissa (1285/2016). Näillä rahoituksilla toimivien työntekijöiden tehtävät eivät voi määräytyä työllisyyttä edistävien kuntakokeilujen kautta. Tiivistä ja monialaista yhteistyötä kuntakokeilujen kanssa voidaan tietenkin tehdä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo@minedu.fi

Etsivä nuorisotyö ja oppivelvollisuus

Uusi oppivelvollisuuslaki (1214/2020) tulee voimaan 1.8.2021. Oppivelvollisuuslain 14 §:ssä säädetty oppivelvollisen asuinkunnan ohjaus- ja valvontavastuu ei kuulu nuorisolain mukaisiin etsivän nuorisotyöntekijän tehtäviin. Etsivä nuorisotyöntekijä voi olla mukana ohjaamassa nuorta hänelle soveltuvaan koulutukseen tai muihin tarvittaviin palveluihin, kunhan nuorisolakia kaikilta osin noudatetaan. Erityisesti tulee kiinnittää huomiota siihen, että etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Etsivään nuorisotyöhön ei liity nuorelle pakkoa tai velvollisuutta.

Etsivään nuorisotyöhön ilmoittamisesta 1.8.2021 alkaen

Oppivelvollisuuden laajentamista koskevan lainsäädännön valmistelun yhteydessä on muutettu myös nuorisolain 11 §:ää, jossa säädetään tietojen luovuttamisesta etsivälle nuorisotyölle. Muutoksia on tehty 11 §:n 2–4 momenttiin. Nuorisolain muutokset tulevat voimaan 1.8.2021.

Oppivelvollisuuslaissa säädetään perusopetuksen järjestäjälle ja koulutuksen järjestäjälle uusista oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavelvollisuuksista. Tämän lisäksi perusopetuksen järjestäjä voi edelleen nuorisolain nojalla luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten yksilöinti- ja yhteystiedot perusopetuksen päättäneestä nuoresta, joka ei ollut sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin. Lisäksi koulutuksen järjestäjä voi luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten tiedot oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa. Tällöinkin nuorisolain mukainen etsivä nuorisotyö perustuu nuoren vapaaehtoisuuteen ja nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Velvollisuutta tietojen luovuttamiseen mainituissa tilanteissa ei enää jatkossa ole.

Jatkossakin nuoren yksilöinti- ja yhteystietojen luovuttamisen edellytyksenä etsivää nuorisotyötä varten on nuoren suostumus, jollei nuorisolaissa tai muualla toisin säädetä. Nuorisolain 11 §:n muutetun 2 momentin mukaan nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot on sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, luovutettava nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten seuraavasti:

- 1) koulutuksen järjestäjän on luovutettava tiedot muusta kuin oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa; ja
- 2) puolustusvoimien ja siviilipalveluskeskuksen on luovutettava tiedot nuoresta, joka vapautetaan varusmies- tai siviilipalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia tai joka keskeyttää palveluksen.

Muutetun 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjä, puolustusvoimat ja siviilipalveluskeskus voivat jättää tiedot luovuttamatta, jos ne arvioivat käytettävissään olevien tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna, ettei nuori ole 10 §:ssä tarkoitettujen palvelujen ja muun tuen tarpeessa.

Muutetun 4 momentin mukaan sen estämättä, mitä tietojen salassapidosta säädetään, nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot voidaan luovuttaa nuoren kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten seuraavasti:

- 1) opetuksen järjestäjä voi luovuttaa tiedot perusopetuksen päättäneestä nuoresta, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin;
- 2) koulutuksen järjestäjä voi luovuttaa tiedot oppivelvollisesta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa, lukiokoulutuksessa tai tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa;
- 3) myös muu kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettu viranomainen sekä Kansaneläkelaitos voivat luovuttaa tiedot nuoresta, jos viranomainen tai Kansaneläkelaitos arvioi tehtävässään saamiensa tietojen perusteella ja nuoren tilanne ja tuen tarve kokonaisuudessaan huomioon otettuna nuoren tarvitsevan viipymättä tukea päästäkseen palvelujen ja muun tuen piiriin.

Nykytilaa vastaavasti pykälän 5 momentissa säädetään, että jos nuorten kanssa toimivat rekisteröidyt yhdistykset, säätiot tai muut nuorten harrastustoimintaa tarjoavat yhteisöt arvioivat nuoren olevan etsivän nuorisotyön tarpeessa, voivat ne nuoren tai alaikäisen nuoren huoltajan nimenomaisella suostumuksella ilmoittaa nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot etsivälle nuorisotyölle.

Nykytilaa vastaavasti pykälän 6 momentissa säädetään, että yksilöinti- ja yhteystietojen luovuttajan on sopivin tavoin etukäteen ilmoitettava nuorelle ja alaikäisen nuoren huoltajalle, että nuorta koskevia tietoja voidaan 2 ja 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa luovuttaa etsivää nuorisotyötä varten.

Pykälän 7 momentin mukaan lastensuojeluilmoituksen ja ennakollisen lastensuojeluilmoituksen tekemisestä säädetään lastensuojelulain (417/2007) 25 ja 25 c §:ssä. Yhteydenotosta sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi, säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 35 §:ssä. Jos näissä säännöksissä tarkoitettu ilmoitusvelvollinen on ottanut yhteyttä sosiaalihuollosta vastaavaan viranomaiseen, ei samojen tietojen perusteella tarvitse tehdä ilmoitusta etsivälle nuorisotyölle.

Etsivä nuorisotyö yhdistelmätehtävässä

Opetus- ja kulttuuriministeriö suosittaa, että etsivän nuorisotyön tehtävä on kokopäiväinen työtehtävä. Jos etsivän nuorisotyön työtehtävä on osa-aikainen, on siihen yhdistettävän tehtävän oltava sellainen, jossa nuoren kasvua ja kehitystä tuetaan nuorisolaissa mainitulla tavalla, eikä työtä tehdessä synny rooliristiriitoja, ja jossa työtehtävien rinnakkainen hoitaminen onnistuu. Etsivä nuorisotyö on nuorelle vapaaehtoista, joten etsivään nuorisotyöhön ei saa liittää sanktioivaa toimintaa, joka voisi vaarantaa etsivän nuorisotyön tehtävän hoitamisen.

Etsivä nuorisotyöntekijä käyttää etsivän nuorisotyön asiakastietojärjestelmiä ja käsittelee saamiaan tietoja nuoresta nuorisolaissa säädetyllä tavalla.

Johtaja Henni Axelin

Erityisasiantuntija Merja Hilpinen

Jakelu Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto

Tiedoksi Into – etsivä nuorisotyö ja työpajatoiminta ry